

Koulumatkaliikunnan tukeminen Inarin kunnassa- toimenpiteitä ja askeleita edistämiseen

Sivistyslautakunta 14.08.2024 § 43
355/12.05.00/2024

Valmistelija

Vapaa-aikasihteeri /Sivistysjohtaja

Inarin kunta on 2024 liittynyt mukaan Fiksusti kouluun – koulumatkaliikkumista edistävään ohjelmaan. Fiksusti kouluun on Likesin ja Pyöräilykuntien verkoston yhteinen ohjelma, joka toimii yhteistyössä Liikkuva koulu -ohjelman kanssa. Likes ja Pyöräilykuntien verkosto ovat tehneet yhteistä koulumatkaliikkumisen kehittämistyötä vuodesta 2018. Fiksusti kouluun -ohjelmaa rahoittavat opetus- ja kulttuuriministeriö ja Liikenne- ja viestintävirasto Traficom. Ohjelma tarjoaa tietoa ja neuvoja fiksumpien koulumatkojen suunnitteluun ja toteutukseen.

Fiksusti kouluun- ohjelman myötä Inarin kunnassa on toteutettu oppilas- ja huoltajakysely kouluun kulkemisesta, ja jatkettu tätä vapaa-aikatoimen ja teknisen osaston yhteisellä olosuhdekartoituksella.

Inarin kunnan koululaisista merkittävä osa on koulukuljetuksessa, ja osalla koulumatka on useita kymmeniä kilometrejä päivässä. Koulukuljetusten kustannus on vuositasolla noin 1 109 823 euroa. Osalla lapsista ja nuorista koulumatka soveltuu kuitenkin erinomaisesti kävellen tai pyörällä kuljettavaksi. Ivalon koulukeskus Kaarteen esi-6. luokkalaisista (269) 42 prosenttia asuu kolmen kilometrin säteellä koulusta, yläkoululaista (159) 48 prosenttia. Viiden kilometrin säteellä asuu 52 prosenttia alakoululaisista ja 71 yläkoululaisista. Huomioitavaa on, että kävelemällä tai pyöräilemällä kolmen kilometrin edestakaisen koulumatkan, voidaan saavuttaa 40–60 prosenttia päivittäisestä kestävyysliikuntasuosituksesta. Lapsena ja nuorena omaksuttu liikunnallinen rutiini jatkuu tyypillisesti myös aikuisuuteen.

Koulumatkaliikkumista selvittävä kysely toteutettiin Kaarteen yläkoulun ja lukion oppilaille (n=89) ja huoltajille (n=112) kevättalvella 2024. Kyselyn tuloksista ilmeni, että kouluun kuljetetaan lyhyidenkin matkojen päästä ja pääasiallinen syy miksi lapsi tai nuori kulkee autolla kouluun oli ”koulumatka on huoltajan työmatkan varrella”. Huoltajat nostivat esille kyselyssä liikenneturvallisuuteen liittyviä asioita ja ehdotuksia koulumatkojen sujuvuuden parantamiseen. Eniten vastauksia saaneiksi tekijöiksi nimettiin ajonopeuksien hillitseminen koulun läheisyydessä, eri kulkumuotojen erotteleminen toisistaan sekä risteyalueen kavennukset ja korotukset. Lisäksi huoltajat toivat esille, liikennekasvatuksen kouluissa, lasten kannustamisen kävelyyn ja pyöräilyyn sekä oman ajokäyttämisen koulun läheisyydessä. Oppilaat kokivat, että pyöräilyn kulkutapaosuutta koulumatkoilla kasvattaisi pyöräpysäköintipaikkojen lisääminen ja laadun parantaminen. Oppilaat toivat myös esille, että heitä kannustaisi kävelyyn ja pyöräilyyn koululla tarjottu aamupala sekä leikkimieliset kisat ja kampanjat.

Olosuhdekartoituksen aikana Kaarteen piha-alueella tarkasteltiin eri liikkumismuotojen kulkureittejä, liikenneratkaisujen turvallisuutta, saattoliikennekäyttämistä sekä pysäköintipaikkojen lukumäärää. Kävellen ja pyöräilen tuleville on sujuvat ja turvalliset kulkureitit, jotka ovat erillään moottoriajoneuvoliikenteestä. Saattoliikenteen osalta todettiin seuraavasti: Saattoliikenteen määrä aamu-aikaan on huomattava. Jättöpaikka toimii kohtuullisen hyvin ja lapset jätetään joutuisasti pois kyydistä. Huomion herättää se, että saattoliikennepaikkana käytetään myös varhaiskasvatusyksilön saattoliikennepaikkaa, joka on tarkoitettu vain päiväkodin käyttöön. Sinne kuulumaton liikenne muodostaa turvallisuusriskin pienemmille lapsille. Kunnossapidon osalta havaittiin, että parkkipaikan

lumikasat on kasattu parkkialueen risteäviin kohtiin ja ne muodostavat näkemäesteitä. Pyöräpysäköintipaikkoja on liian vähän suhteessa oppilasmäärään ja henkilökuntaan, joka nousi esille myös oppilaille suunnatussa kyselyssä.

Pyöräpysäköintiasiaa on reagoitu kesän aikana ja pyöräpysäköintipaikkojen määrää on lisätty Ivalon koulussa ja Ivalon lukiossa. Inarin koulun tilannetta tarkastellaan syksyn aikana uuden koulun avauduttua.

Liikuntaa edistettäessä pienillä asioilla on merkityksensä. Sellainen on esimerkiksi matka koululaispysäkille.

Esittelijä	Sivistysjohtaja Ilkka Korhonen
Päätösehdotus	Sivistyslautakunta merkitsee tietoonsa olosuhdekartoituksen ja kulkutapojen yhteenvedot, ja päättää suosia toiminnan suunnittelussa liikuntaa edistäviä toimenpiteitä.
Muutettu päätösehdotus:	Sivistyslautakunta merkitsee tietoonsa olosuhdekartoituksen ja kulkutapojen yhteenvedot ja päättää suosia toiminnan suunnittelussa liikuntaa edistäviä toimenpiteitä. Lisäksi vanhempainilloissa käydään läpi koulumatkaliikuntakyselyn tuloksia, ja tiedotetaan niistä mediassa.
Päätös	Sivistyslautakunta hyväksyi muutetun päätösehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi: Inarin kunnan koulujen henkilöstö, koulunuorisotyöntekijä

Lisätietoja: Vapaa-aikasihteeri Tuija Mikkonen p. 0400 172 304
